

Příloha

Institucionální aspekty SBOP

SBOP je zakotvena v obecném rámci SZBP a vychází z něj. Specifická problematika vojenského a civilního krizového managementu si nicméně vyžádaly vytvoření řady specifických institucí.

Evropská rada

Evropská rada určuje strategické zájmy Unie, stanoví cíle a vymezuje obecné směry SZBP, včetně věcí souvisejících s obranou (čl. 26 SEU¹). Jedná se o orgán, který poskytuje EU nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje její všeobecné politické směry. Kompromisní charakter přijatého společného stanoviska zaručuje, že SZBP, resp. SBOP je omezena na témata a regiony, kde existuje konzistentní postoj členských států.²

Rada EU

Rada EU³ na základě obecných směrů a strategických směrů vymezených Evropskou radou vypracovává SZBP a přijímá rozhodnutí nezbytná pro vymezení a provádění této politiky. Společně s Vysokým představitelem Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku dbá na jednotu, soudržnost a účinnost postupu EU (čl. 26 SEU).

---

¹ Konsolidované znění Smlouvy o Evropské unii (C115/13) <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0013:0045:CS:PDF>>

² Bretherton, C., Vogler, J. (2006), s. 171.

³ Rada pro zahraniční věci složená z ministrů zahraničních věcí. V případě potřeby rychlé reakce je nicméně možné přijmout rozhodnutí i v jiném složení - např. společná akce ohledně operace Artemis byla přijata ministry spravedlnosti a vnitřních věcí a formálně spuštěna rozhodnutím ministrů zemědělství. Björkdahl, A., Strömvik, M., EU Crisis Management Operations. ESDP Bodies and decision-making Procedures. DIIS Report, 2008:8, s. 15.

Rada přijímá rozhodnutí, která vymezují přístup Unie ke konkrétní otázce zeměpisné nebo tematické povahy (čl. 29). Rada přijímá nezbytná rozhodnutí, jestliže mezinárodní situace vyžaduje operativní akci Unie. V nich vymezuje cíle, rozsah, prostředky, které budou Unii poskytnuty, podmínky provádění rozhodnutí, a dobu trvání, jestliže je to nezbytné. Při změně okolností majících podstatný vliv na záležitost, jež je předmětem, Rada přezkoumá zásady a cíle rozhodnutí a přijme nezbytná rozhodnutí (čl. 28 a 43 odst. 1 SEU).

Vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku

Funkce Vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku (VP-ZVBP), vytvořená Lisabonskou smlouvou, v sobě integruje tři dosavadní funkce – funkci Vysokého zmocněnce pro SZBP, komisaře pro vnější vztahy a předsedy Rady pro všeobecné záležitosti a vnější vztahy. VP-ZVBP je zároveň místopředsedou Komise (čl. 18 odst. 4 SEU).⁴ Společně s členskými státy VP-ZVBP vykonává SZBP za využití vnitrostátních prostředků a prostředků Unie (čl. 26 odst. 3 SFEU).

VP-ZVBP předsedá Radě pro zahraniční věci, přispívá svými návrhy k vypracování SZBP a zajišťuje provádění rozhodnutí přijatých Evropskou radou a Radou. V záležitostech SZBP zastupuje Unii, jménem Unie vede politický dialog se třetími stranami a vyjadřuje postoje EU v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích. Podporu při výkonu funkce VP-ZVBP poskytuje Evropská služba pro vnější činnost. Ta působí ve spolupráci s diplomatickými službami členských států a skládá se z úředníků příslušných oddělení generálního sekretariátu Rady a Komise stejně jako

---

⁴ Svoboda, P. (2010), s. 292

z vyslaného personálu diplomatických služeb členských států.⁵ Zástupce VP-ZVBP předsedá Politickému a bezpečnostnímu výboru.⁶ VP-ZVBP pod vedením Rady a v úzkém a stálém styku s Politickým a bezpečnostním výborem zajišťuje koordinaci civilních a vojenských aspektů misí EU (čl. 43 SEU). V případech vyžadujících rychlé rozhodnutí svolává VP-ZVBP z vlastního podnětu nebo na žádost členského státu mimořádné zasedání Rady ve lhůtě 48 hodin, a je-li to naprosto nezbytné, ve lhůtě kratší (čl. 30 SEU). VP-ZVBP také konzultuje s Evropským parlamentem⁷ základy SZBP a EBOP a zajišťuje, aby názory Evropského parlamentu byly náležitě brány v úvahu. Dvakrát ročně koná rozpravu o pokroku při provádění SZBP, včetně EBOP (čl. 36 SEU).

Politický a bezpečnostní výbor

Politický a bezpečnostní výbor (PBV) sleduje mezinárodní situaci v oblastech SZBP a přispívá k vymezení politik podáváním stanovisek Radě na její žádost, na žádost VP-ZVBP nebo z vlastního podnětu. Rovněž sleduje provádění dohodnutých politik, aniž jsou dotčeny pravomoci VP-ZVBP (čl. 38). Přestože PBV předkládá zprávy Radě, formálně musejí být nejdříve postoupeny COREPER, jehož úkolem je připravovat podklady pro zasedání Rady.⁸

PBV se skládá z juniorních velvyslanců při PBV, kteří působí v rámci Stálých zastoupení členských států v Bruselu a jsou podřízeni velvyslanci a stálému představiteli při EU. Na rozdíl od svého předchůdce, Politického výboru, jenž se

---

⁵ Srov. čl. 18 a 27 SEU.

⁶ Srov. čl. 38 SEU.

⁷ Zvláštní úlohu Evropského parlamentu a Komise v této oblasti vymezují Smlouvy. Soudní dvůr Evropské unie nemá v souvislosti s těmito ustanoveními pravomoc, s výjimkou své pravomoci kontrolovat dodržování článku 40 této smlouvy a přezkoumávat legalitu některých rozhodnutí, jak stanoví čl. 275 druhý pododstavec Smlouvy o fungování Evropské unie.

⁸ Bretherton, C., Vogler, J. (2006), s. 172.

obvykle scházel jednou měsíčně, PBV se schází dvakrát týdně, případně častěji, je-li to nezbytné.⁹

Pod odpovědností Rady a VP-ZVBP vykonává PBV politickou kontrolu a strategické řízení při operacích k řešení krizí podle čl. 43 SEU. PBV během krizí koordinuje civilní a vojenské nástroje krizového managementu, vyhodnocuje učiněná opatření a úzce spolupracuje s relevantními orgány a výbory EU – na základě direktiv Rady předává pokyny Vojenskému výboru a přijímá jeho stanoviska a doporučení, totéž platí v případě Výboru pro civilní aspekty krizového managementu.¹⁰ PBV úzce spolupracuje také s COREPER a Generálním štábem EU, důležitou úlohu má při konzultacích s NATO, jinými mezinárodními organizacemi a státy, které nejsou členy Unie. Vzhledem k tomu, že velvyslanci v PBV jsou diplomaté, většinou postrádající odbornost v krizovém řízení, mají pod sebou dva specializované výbory – Vojenský výbor radí PBV v otázkách vojenství a využití vojenské síly v operacích, Výbor pro civilní aspekty krizového managementu asistuje při civilních operacích.¹¹

Vojenský výbor

Vojenský výbor (VVEU) představuje fórum pro vojenské konzultace a spolupráci mezi členskými státy EU na poli předcházení konfliktům a krizového managementu.¹² VVEU poskytuje poradenství a uděluje doporučení PBV a VP-ZVBP, buď na žádost, nebo ze svého vlastního podnětu ve všech otázkách týkajících se:

---

⁹ Během krize v Makedonii v roce 2001 se PSC scházel téměř denně. Dle tvrzení jeho členů lze PSC svolat v případě potřeby během třiceti minut. Bretherton, C., Vogler, J. (2006), s. 246.

¹⁰ Svoboda, P. (2007), s. 285-286.

¹¹ Euroskop.cz: <<http://www.euroskop.cz/8715/sekce/spolecna-bezpecnostni-a-obranna-politika/>>

¹² Viz. Rozhodnutí Rady 2001/79/CFSP <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001D0079:CS:HTML>>

- vojenských záležitostí řešených v rámci EU, zejména s ohledem na vývoj celkové koncepce řešení krizí z vojenského hlediska,
- vojenské aspekty politického řízení a strategického zaměření operací a situací řešení krizí,
- posouzení rizika potenciálních krizí,
- vojenský rozměr krizových situací a jejich důsledků, zejména jejich následného zvládnutí, přičemž za tímto účelem obdrží dokumenty ze Situačního centra,
- vypracování, posouzení a přezkoumání cílů způsobilosti podle dohodnutých postupů,
- vojenské vztahy s evropskými členy NATO, kteří nejsou členy EU, ostatními kandidáty přistoupení k EU, jinými státy a jinými organizacemi včetně NATO, finanční odhad nákladů na operace a cvičení.

VVEU se skládá z náčelníků generálních štábů členských států EU zastoupených vojenskými zástupci.¹³ Jeho fungování je založeno na modelu Vojenského výboru NATO a je zaměřeno na dodání objektivních zpráv jako podkladů pro formulování politického vedení. Kvůli předpokládané technické, tj. apolitické povaze záležitostí, kterými se zabývá, byl pro VVEU vytvořen stálý post předsedy VVEU. Ten zároveň vystupuje jako mluvčí VVEU, účastní se zasedání PBV, kde má právo přispívat do diskuse, navštěvuje také zasedání Evropské rady, jestliže se projednávají otázky vojenské povahy. Během operací tvoří spojovací článek mezi VVEU a operačním velením.

V situacích řešení krizí VVEU

- vydává iniciační směrnici pro generálního ředitele Vojenského štábu Evropské unie (VŠEU) k vypracování a předložení strategických vojenských řešení,

---

¹³ Srov. Bretherton, C., Vogler, J. (2006), s. 201.

- vyhodnocuje strategická vojenská řešení vytvořená VŠEU a předává je PBV spolu se svým hodnocením a vojenskými doporučeními, na základě vojenského řešení zvoleného Radou schvaluje iniciační plánovací směrnici pro operačního velitele,
- na základě hodnocení VŠEU poskytuje poradenství a doporučení PVB ohledně koncepce operací (Conops) vypracované operačním velitelem a ohledně návrhu operačního plánu (OPLAN) vypracovaného operačním velitelem,
- poskytuje poradenství PBV ohledně možnosti ukončení operace

Během operace samotné VVEU dohlíží na řádné provádění vojenských operací pod velením operačního velitele.

Výbor pro civilní aspekty krizového managementu

Mezi charakteristiky misí EU patří snaha reagovat na krizovou situaci kombinováním aktivit, kdy policejní kontrola, obnovování vlády práva a další aktivity civilní ochrany jsou podnikány současně, anebo ještě předtím, než dojde k vyslání vojenských jednotek.¹⁴

Za účelem plánování, informování PBV a koordinace civilních prostředků členských států Unie byl rozhodnutím COREPER zřízen Výbor pro civilní aspekty krizového managementu (CIVCOM).¹⁵ CIVCOM spravuje inventář prostředků pro ne-vojenské předcházení konfliktům a krizový management v rámci EU i členských států, včetně databáze soudního a trestního personálu, odborníků na civilní správu,

---

¹⁴ Schopnost vést několik operací současně a koncipování operací tak, aby mohly zahrnout jak vojenskou tak civilní složku, je také chápána jako přidaná hodnota, kterou EU může nabídnout v kontextu mezinárodních bezpečnostních vztahů.

¹⁵ Council Decision of 22 May 2000 setting up a Committee for civilian aspects of crisis management. (2000/354/CFSP) <<http://www.legaltext.ee/text/en/T71311.htm>>

expertů na přežití a ochranu civilního obyvatelstva, okamžitě dostupných pro mise EU, jiných mezinárodních nebo nevládních organizací.¹⁶

Satelitní středisko EU

Jako agentura Rady působí od ledna 2002 k podpoře rozhodovacího procesu EU v oblasti SZBP Satelitní středisko EU se sídlem v Torrejón de Ardoz ve Španělsku. Středisko funguje nepřetržitě 24 hodin denně a věnuje se využívání a zpracování informací získaných na základě analýzy satelitních snímků Země. Politický dohled nad ním vykonává PBV a jeho činnost řídí generální tajemník.¹⁷

Vojenský štáb EU

Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost se Vojenský štáb EU (VŠEU) stal formálně součástí Evropské služby pro vnější činnost a je přímo napojen na kancelář VP-ZVBP. VŠEU vykonává dohled (supervision) nad vojenskými operacemi v rámci SBOP, poskytuje strategické poradenství VP-ZVBP a podává zprávy VVEU. Hlavní úlohou je dlouhodobější strategické plánování, vyhodnocování situací a včasné varování.¹⁸

Evropská obranná agentura

Agentura pro oblast rozvoje obranných schopností, výzkumu, pořizování a vyzbrojování (Evropská obranná

---

¹⁶ Duke, S., Institutional and financial dimensions of conflict prevention. In: Kronenberger, V., Wouters, J. (2004), s. 136.

¹⁷ Viz. European Union Satellite Center.

<http://www.eusc.europa.eu/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1>

¹⁸ Viz. Council Decision of 2001/80/CFSP on the establishment of the Military Staff of the European Union (22 January 2001)

<http://www.ena.lu/council_decision_2001_80_cfsp_establishment_military_staff_european_union_january_2001-020007262.html>

agentura), jež je otevřená všem členským státům Unie, které si přejí podílet se na její činnosti, představuje nejdůležitější instituci, která asistuje členským státům při sbližování jejich bezpečnostních politik. Jde zejména o hledání cest harmonizace a koordinace vyzbrojování armád členských států, a zefektivnění využití prostředků, kterých se v této oblasti chronicky nedostává: Evropská obranná agentura určuje operativní potřeby, podporuje opatření k jejich uspokojování, přispívá k určení a případně k provádění všech účelných opatření pro posílení výrobní a technologické základny v oblasti obrany, podílí se na vymezení evropské politiky schopností a vyzbrojování a napomáhá Radě při hodnocení zlepšování vojenských schopností (čl. 42 odst. 3 pododst. 2 SEU).. Její úkoly podrobně vymezuje čl. 45 odst. 1 SEU¹⁹. Dle čl. 45 odst. 2 SEU se v rámci agentury vytvářejí zvláštní skupiny sdružující členské státy, které vedou společné projekty. Je-li to třeba, plní své úkoly ve spojení s Komisí.

---

¹⁹ Evropská obranná agentura [...] má pod vedením Rady za úkol:

- a) přispívat k určení cílů vojenských schopností členských států a hodnotit dodržování závazků týkajících se schopností přislíbených členskými státy;
- b) podporovat harmonizaci operativních potřeb a přijímání účinných a slučitelných akvizičních metod;
- c) navrhovat mnohostranné projekty pro plnění cílů z hlediska vojenských schopností a zajišťovat koordinaci programů prováděných členskými státy a řízení zvláštních programů spolupráce;
- d) podporovat výzkum v oblasti obranných technologií, koordinovat a plánovat společnou výzkumnou činnost a studie technických řešení odpovídajících budoucím operativním potřebám;
- e) přispívat k určování a případně k provádění všech účelných opatření pro posílení průmyslové a technologické základny v oblasti obrany a pro zlepšení účinnosti vojenských výdajů.

Tabulka č. 1:

Členství v EU a NATO (listopad 2010)		
Členství v EU i NATO	Členství pouze v NATO	Členství pouze v EU
Belgie	Albánie	Finsko
Bulharsko	Chorvatsko	Irsko
Česká republika	Island	Kypr
Dánsko	Kanada	Malta
Estonsko	Norsko	Rakousko
Francie	Spojené státy americké	Švédsko
Itálie	Turecko	
Litva		
Lotyšsko		
Lucembursko		
Maďarsko		
Německo		
Nizozemsko		
Polsko		
Portugalsko		
Rumunsko		
Řecko		
Slovensko		
Slovinsko		
Španělsko		
Velká Británie		

Tabulka č. 2
Vojenské mise EU

Název operace	Obsah mise	Oblast nasazení	Podmínky nasazení	Účel	Kapacity	Datum zahájení operace	Datum ukončení operace
Concordia	Vojenská operace EU v Bývalé jugoslávské republice Makedonie (FYROM)	Západní Balkán - Bývalá jugoslávská republika Makedonie (FYROM)	žádost prezidenta FYROM, rezoluce Rady bezpečnosti č. 1371 (2001)	Usnadnění implementace Rámcové dohody z Ohridu	cca 300 vojáků	31.3.2003	15.12.2003
DRC/Artemis	Vojenská mise EU v Demokratické republice Kongo	Afrika - Demokratická republika Kongo	Žádost Generálního tajemníka OSN, rezoluce Rady bezpečnosti č. 1484 (2003)	zajistit bezpečnost letiště v městě Bunia, vnitřně přesídlených osob v přilehlých táborech a civilistů	cca 1900 osob (převážně vojenských jednotek)	12.6.2003	1.9.2003
EUFOR ALTHEA	Vojenská operace EU v Bosně a Hercegovině	Západní Balkán - Bosna a Hercegovina	Převzetí od NATO (SFOR), rezoluce Rady bezpečnosti č. 1551 (2004) a č. 1875 (2009)	odstrašení, pokračovat v povinnostech vyplývajících z role vymezené v Přílohách 1.A a 2 Všeobecné rámcové dohody o míru v Bosně a Hercegovině a přispět k bezpečnému prostředí v Bosně a Hercegovině	7000 vojáků v roce 2004 (dnes asi 1600)	2.12.2004	probíhá (předp. konec listopad 2010)
AMIS (Darfúr)	Podpora EU misi Africké unie v Darfúru (civilně-vojenská operace)	Afrika - Súdán (Darfúr)	Rezoluce Rady bezpečnosti č. 1564 (2004)	Podpora mírové operace Africké unie v Súdánu	Dopravní prostředky a další materiální pomoc, nikoliv vojenské jednotky	18.6.2005	31.12.2007
EUFOR RD Congo	Vojenská operace EU na podporu mise OSN v průběhu voleb v Demokratické republice Kongo (MONUC)	Afrika - Demokratická republika Kongo (DRC)	Rezoluce Rady bezpečnosti č. 1671 (2006)	Podpora MONUC v průběhu voleb v DRC	2400 vojáků	25.4.2005	30.11.2006
EUFOR Tchad/RCA	Vojenská operace ve východním Čadu a Středoafričské republice v koordinaci s vojenskými silami OSN	Afrika - Čad a Středoafričská republika	Rezoluce Rady bezpečnosti č. 1778 (2007)	Překlenovací mise - ochrana civilistů, usnadnění dodávek humanitární pomoci, ochrana personálu OSN	3700 vojáků	15.3.2008	15.3.2009
EUNAVFOR - Atalanta	Vojenská operace EU na podporu prevence a trestání pirátství a ozbrojených loupeží při pobřeží Somálska	Východní Afrika	Rezoluce Rady bezpečnosti č. 1814 (2008), 1816 (2008), 1838 (2008), 1846 (2008) a 1897 (2009)	Ochrana plavidel WFP, zranitelných lodí, odstrašení, prevence a trestání pirátství a ozbrojených loupeží	1928 vojáků	13.12.2008	probíhá
EUTM Somálie	Vojenská mise EU k přispění vycvičení somálských bezpečnostních jednotek	Východní Afrika - Somálsko	Rezoluce Rady bezpečnosti č. 1872 (2009)	Podpora TFG, výcvik somálských bezpečnostních jednotek	40 vojáků	7.4.2010	probíhá